

Информация относно:

Вредителя *Aromia bungii*, кандидат за включване в списъка за приоритетни вредители в Европейския съюз

Генералната дирекция „Здравеопазване и безопасност на храните“ на Европейската комисия даде мандат на Европейския орган по безопасност на храните (ЕОБХ/EFSA) за идентифициране на карантинни вредители от значение за Съюза, които да отговарят на условията за приоритетни вредители, съгласно член 6(2) от Регламент (ЕС) 2016/2031¹ относно защитните мерки срещу вредители по растенията.

Съгласно този мандат (М-2022-00070), през декември 2023 г., EFSA публикува два технически доклада, обхващащи задачите: анализ на потенциални гостоприемници на карантинни вредители от Съюза и изготвяне на списък с вредители, кандидати за включване в списъка за приоритетни вредители в Европейския съюз (ЕС), който е съставен въз основа на техния потенциал на разпространение и въздействие.

През 2025 г., работната група на EFSA по приоритетни вредители публикува доклад от оценката на неприятеля *Aromia bungii* (един от 46 кандидат-приоритетни вредители, предварително подбрани от Комисията и държавите членки, въз основа на тяхното разпространение и потенциал за въздействие), в подкрепа на евентуалното му включване в списъка за приоритетни вредители в ЕС, с оглед на потенциално преразглеждане на Регламент (ЕС) 2019/1702². Този доклад предоставя обосновката за набора от данни относно *Aromia bungii*, предоставен на Съвместния изследователски център на Европейската комисия, за да се използва в модела на индикатора за въздействие върху приоритетните вредители и да се завърши класирането по приоритет на вредителите.

Центърът за оценка на риска по хранителната верига (ЦОРХВ) представя доклада от оценката на неприятеля *Aromia bungii*, кандидат за включване в списъка за приоритетни вредители в Европейския съюз, изготвен от EFSA, за да запознае заинтересованите лица и обществеността с оценката от въздействието на този неприятел след евентуалното му въвеждане и разпространение върху растенията гостоприемници, разходите за мерките за контрол, щетите върху търговията и вредата върху околната среда.

¹ Регламент (ЕС) 2016/2031 на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2016 г. относно защитните мерки срещу вредителите по растенията, за изменение на регламенти (ЕС) № 228/2013, (ЕС) № 652/2014 и (ЕС) № 1143/2014 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на директиви 69/464/ЕИО, 74/647/ЕИО, 93/85/ЕИО, 98/57/ЕО, 2000/29/ЕО, 2006/91/ЕО и 2007/33/ЕО на Съвета. *ОВ L 317*, 23.11.2016 г., стр. 4–104.

² Делегиран регламент (ЕС) 2019/1702 на Комисията от 1 август 2019 г. за допълнение на Регламент (ЕС) 2016/2031 на Европейския парламент и на Съвета чрез установяване на списък с приоритетни вредители. *ОВ L 260*, 11.10.2019 г., стр. 8–10.

Неприятелят *Aromia bungii* (Фигура 1), е вид от разред *Coleoptera* (твърдокрили бръмбари), семейство *Cerambycidae* (сечковци), род *Anoplophora*. Видът е с тривиално име „Азиатски сечко“.

Биология на вредителя

Въздействието на *A. bungii* е свързано главно с храненето на ларвите, които изгризват тунели в клоните и ствола на дърветата. В резултат на тези повреди в камбиалната зона, циркулацията на растителните сокове се затруднява, което води до отслабване на дървото, намален растеж и плододаване, а в случай на нападения с висока плътност, до смърт на цялото растение.

Aromia bungii напада основно стари, стресирани или изгнили дървета, но в Италия е наблюдаван и по млади и здрави дървета.

Този вид има дълъг жизнен цикъл (2–4 години в провинция Хебей), като продължителността му зависи от климатичните условия. *A. bungii* се адаптира добре към различните климатични условия, тъй като по-голямата част от жизнения му цикъл протича вътре в растението. Възрастните индивиди летят от май до септември, като пикът е около юни-юли.

Фигура 1. Възрастен индивид на *Aromia bungii*

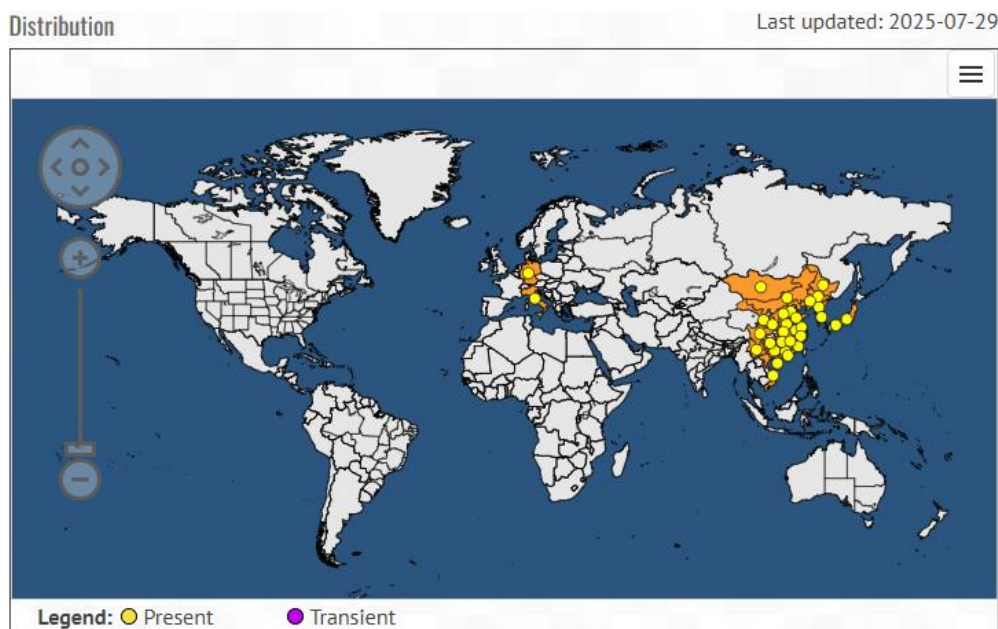
Растения гостоприемници

Aromia bungii напада растенията, принадлежащи към род слива (*Prunus*): кайсия (*Prunus armeniaca*), череша (*Prunus avium*), джанка (*Prunus cerasifera*), лилаволистна слива (*Prunus cerasifera* var. *pissardii*), слива (*Prunus domestica*), праскова (*Prunus persica*), бадем (*Prunus dulcis*), японска вишна (*Prunus japonica*), лавровишня (*Prunus laurocerasus*), японска кайсия (*Prunus mume*), *Prunus americana*, *Prunus domestica* subsp. *insititia*, *Prunus grayana*, *Prunus pseudocerasus*, *Prunus salicina*, дива черна череша (*Prunus serotina*), *Prunus x yedoensis* (хибрид).

Географско разпространение

Aromia bungii се среща основно в Азия (Китай, Япония, Северна Корея, Южна Корея, Монголия и Виетнам) и ограничено в Европа (Фиг.2).

На територията на Европейския съюз (ЕС), първото огнище на *A. bungii* е регистрирано през 2011 г., в Колбермур (Южна Бавария, Германия), а през 2012 г., и в Южна Италия между Неапол и Поцуоли, където *A. bungii* е нападнал кайсиеви, черешови и сливови дървета. Други изолирани огнища са обявени през 2013 г., в регион Ломбардия, през 2020 г., в регион Лацио и през 2023 г., в Тоскана.

Фигура 2. Глобално разпространение на *Aromia bungii* към 29.07.2025 г., по данни на Европейската и средиземноморска организация за растителна защита (EPPO).

Потенциално установяване и разпространение в ЕС

Климатичните зони, в които *A. bungii* се среща в Източна Азия присъстват и в ЕС, поради което се смята, че този вид не би бил ограничен от климатичните условия, което предполага неговото установяване на територията на Съюза. Освен това, представителите от род *Prunus* spp. са широко разпространени в ЕС, което също предполага висок потенциал за установяване.

Районът на потенциалното разпространение на *A. bungii* съответства на частта от ЕС, където годишният брой градусови дни (база 10°C) е по-голям от 500. Всички настоящи райони за отглеждане на растенията гостоприемници от род *Prunus* spp. в този район се считат за подходящи за *A. bungii*. Това включва всички части на ЕС, с изключение на най-северните части (Швеция и Финландия).

Не се очаква *A. bungii* да формира сезонни популации извън района на потенциално установяване в ЕС.

Потенциал за контрол на вредителя в ЕС

Някои третириания, прилагани в овощни градини срещу други вредители, биха могли частично да засегнат и възрастните индивиди на *A. bungii*, например: тези, насочени към вредители като черна златка (*Capnodis tenebrionis*), миризлив дървесинояд (*Cossus cossus*), петнистокрила дрозофила (*Drosophila suzukii*) и дървесница (*Zeuzera pyrina*), биха могли да засегнат възрастните. Третирианията насочени към листните въшки, биха могли да засегнат яйцата на *A. bungii*. Въпреки това, е малко вероятно времето на тези третириания да съвпадне напълно с уязвимата фаза на *A. bungii*.

Заклучение

Въз основа на разгледаните сценарии в доклада от оценката на неприятеля *A. bungii*, в подкрепа на евентуалното му включване в списъка за приоритетни вредители в ЕС, работната група на EFSA по приоритетни вредители прави следните заключения:

- **Гостоприемник, избран за оценката на въздействието** – гостоприемниците, върху които са оценени въздействията, са дървета от род *Prunus*, отглеждани в овощни градини, гори и градски райони.
- **Зоната на потенциално разпространение** на *A. bungii* съответства на районите, където се срещат основните растения гостоприемници (т.е. *Prunus* spp.) в ЕС.
- **Продължителността на придвижване** на *A. bungii* от подходящ гостоприемник до разпространението на популацията му се очаква да бъде 12 години, с 95% диапазон на несигурност от 5 до 18 години.
- **Скорост на разпространение** – очакваното разпространение на вида, изминато за една година е 309 метра, с 95% диапазон на несигурност от 28 до 1220 метра.
- **Загуби на добив и качество при нападение** от *A. bungii* се оценяват на:
 - 5,1% (с 95% диапазон на несигурност от 0,9–15,5%) за растения гостоприемници от род *Prunus* в овощни градини;
 - 2,1% (с 95% диапазон на несигурност от 0,1–9,5%) за растения гостоприемници от род *Prunus* в горите;
 - 10% (с 95% диапазон на несигурност от 1,3–28,3%) за растения гостоприемници от род *Prunus* в градските райони.
- **Въздействие на *A. bungii* върху околната среда:**
 - средното въздействие върху екосистемните услуги е 0,25%;
 - средното очаквано намаление на видовото биоразнообразие на ниво общност е 1,2%;
 - процентът на потенциално застрашените зони от Натура 2000 е 6,6%;
 - въздействието върху природозащитния статус на видовете е 2,75%;
 - очаква се увеличение на употребата на ПРЗ поради наличието на този вредител само в условията на овощни градини.

Значение за България

Към настоящия момент *A. bungii* не присъства в Р България.

Aromia bungii е олигофаг, като неговите гостоприемници са ограничени до представители от род *Prunus* spp. Този вид има висока екологична пластичност и при наличие на дървета гостоприемници може да живее при различни климатични условия, чрез адаптиране на продължителността на своя живот.

Най-вероятният път за въвеждане на *A. bungii* в България е чрез дървен опаковъчен материал и дървета или дървесни продукти от различните дървета от род *Prunus*, които са с достатъчно големи размери, за поддържането на живи ларви до появата на възрастните индивиди. Смята се, че климатичните условия в нашата страна са подходящи за развитието на *A. bungii*.

Към настоящия момент няма данни за навлизане на *A. bungii* на територията на нашата страна, но климатичните условия, подходящи за успешното установяване и развитие на вида, както и предпочитаните от него растения гостоприемници са налице и това представлява риск за производството на костилковите овощни видове.

След евентуалното установяване на *A. bungii*, последващото му разпространение в и между овощните градини се осъществява чрез летежа на възрастните индивиди.

В България отглеждането на праскови, нектарини, сливи и череши е традиционен поминък. При евентуално навлизане и установяване на *A. bungii* в България, той може да окаже отрицателно икономическо въздействие, както върху производството и консумацията на родна продукция, така и върху финансовото състояние на земеделските стопани и българското земеделие поради, поради което е необходимо стриктно спазване на фитосанитарните мерки за контрол и запознаване на земеделските стопани с опасностите, които крие този вредител.

Въз основа на гореизложеното, най-адекватната мярка, която може да се прилага е **мониторинг**. БАБХ, провежда ежегодни наблюдения (мониторинг) за карантинни вредители по растения от род *Prunus* и *Populus*, съгласно Решение за изпълнение (ЕС) 2018/1503 на Комисията³.

На този етап това е най-лесно приложимата и икономически ефективна мярка, която цели при евентуално установяване на *A. bungii* да се предприемат своевременно мерки за ограничаване и ликвидиране на евентуално появило се огнище.

При съмнение за наличие на неприятеля и/или предполагаеми повреди от него, е необходимо незабавно да се уведомят официалните фитосанитарни власти. Ранното откриване би могло да помогне за управлението на този вредител в България.

Източник:

EFSA (European Food Safety Authority), Sara Tramontini, Alexia Antoniou, Gianni Gilioli, Roumiana Krusteva, Daria Rzepecka, Marica Scala, Berta Sánchez, Alexandre Nougadère, Sybren Vos, Council for Agricultural Research and Economics (CREA), Giuseppino Sabbatini Peverieri. *Aromia bungii* Pest Report to support the ranking of EU candidate priority pests, <https://doi.org/10.2903/sp.efsa.2025.EN-9444> – <https://www.efsa.europa.eu/bg/supporting/pub/en-9444>

Снимков материал:

Фигура 1. Възрастен индивид на *Aromia bungii* – <https://gd.eppo.int/taxon/AROMBU/photos>

³ Решение за изпълнение (ЕС) 2018/1503 на Комисията от 8 октомври 2018 година за установяване на мерки за предотвратяване на въвеждането и разпространението в Съюза на *Aromia bungii* (Faldermann)

Фигура 2. Глобално разпространение на *Aromia bungii* към 29.07.2025 г. –
<https://gd.eppo.int/taxon/AROMBU/distribution>

Други научни становища и актуална информация в областта на здравето на растенията, както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига:
<http://corhv.government.bg/>,
<https://corhv.government.bg/Здраве-на-растенията-с-31>

Изготвил:

Николай Спасов, главен експерт

Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“, ЦОРХВ

15.10.2025 г.